

Pénztárgép kötelező használata

A pénztárgépek használatát rendező jogszabályi előírások az utóbbi két esztendőben többször módosultak. Ezen cikkben a számla, egyszerűsített számla és nyugta adóigazgatási azonosításáról, valamint a nyugta adását biztosító pénztárgép és taxaméter alkalmazásáról szóló 24/1995. (XI. 22.) PM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) legfontosabb rendelkezéseit ismertetem.

Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 166. § (2) bekezdésében foglalt feltétel teljesülése hiányában a Rendelet 3. § (1) bekezdése alapján nyugtaadási kötelezettségüket kizárólag pénztárgéppel, taxaméterrel teljesíthetik az 1. számú melléklet szerinti adóalanyok, illetve üzletek. Ezek egyrészt a taxi-szolgáltatást nyújtó adóalanyok, a gyógyszertárak, másrészt pedig a 2009. október 15. napján hatályos TEÁOR '08 47.1-47.7 és 47.91 szerinti kiskereskedelmi, az 56.1 és 56.3 szerinti vendéglátási (kivéve a mozgó szolgáltatásnyújtást), az 55.1-55.3 szerinti szálláshelyszolgáltatási, a 77.1-77.2 és 77.33 szerinti kölcsönzési és a 95.1-95.2 szerinti javítási tevékenységet folytató valamennyi adóalany, üzlet, mozgóbolt.

Amennyiben az adóalany tevékenysége a KSH általi besorolás eredményeként az előbb felsorolt TEÁOR körbe tartozik és nem mentesül a nyugtakibocsátási kötelezettség alól annak okán, hogy az ügyletről számlát adott ki, úgy a pénztárgép használata kötelező. Kötelező továbbá mindazon esetben, amikor számlát nem adnak, vagy a készpénzre történő értékesítés során a nem adóalany vevő nem kér számlát, illetve nem adja meg a számla kiállításához szükséges adatait. Az adóalany vásárló részére - szándékától függetlenül - csak számla, egyszerűsített adattartalmú számla állítható ki.

Üzemanyagkút esetében pénztárgépként csak erre a célra kialakított, kútféjjel összekötött, típusjövahagyott pénztárgép használható.

A fenti kötelezettség alól mentesül a betétdíjas göngyöleg visszaváltó üzlet, a csomagküldő kereskedelem, kivéve annak nyílt árusítást végző üzlete, bemutatóterme, az ipari - kivéve élelmiszeripari - tevékenységet folytató egyéni vállalkozó, ha termelő és értékesítő tevékenységét ugyanabban a helyiségben folytatja, a termelői borkimérés,

az utazási iroda, utazási ügynökség, turisztikai szolgáltató iroda utazási szolgáltatásai tekintetében. Továbbá a 2009. 10. 15. napján hatályos TEÁOR'08 46.2-46.7 szerinti nagykereskedelmi tevékenységet folytató adóalanyok, üzletek a részben vagy egészben készpénzzel vagy készpénz-helyettesítő eszközzel történő kiskereskedelmi értékesítésük tekintetében.

Pénztárgéppel, taxaméterrel szembeni követelmények

A Rendelet 2. §-a szerint az Áfa törvényben előírt, adóigazgatási azonosításra alkalmas nyugta adására az a pénztárgép, illetve taxaméter felel meg, amelyet az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (a továbbiakban: APEH) elnöke e rendelet szerint engedélyezett, és az arra jogosított szerviz üzembe helyezett. Az engedély tartalmazza a forgalmazó nyilvántartási, adatszolgáltatási és egyéb kötelezettségeit.

A pénztárgép, illetve taxaméter típusát az APEH elnöke akkor hagyja jóvá, ha az alkalmas a készpénzzel vagy készpénz-helyettesítő eszközzel történő bevételek kimutatására, rögzítésére, továbbá az üzembehelyezéskori lezárásra (plombálásra), valamint azzal nyugta kibocsátható; az értékesítések összegét göngyölití, napi (időszaki) forgalmi jelentést (zárást) készít, amelyet kinyomtat az ellenőrző szalaggal együtt. A napi értékesítések (díjak) végösszegét az adómemóriában a hozzáférhetetlenség biztosításával, módosítási és törlési lehetőség kizárásával tárolja, akár tápfeszültség-kiesés esetén is. Az adómemóriától történő megszakítás, az adómemória betelte vagy illetéktelen beavatkozás esetén biztosított a pénztárgép automatikus leállása.

Előírás továbbá, hogy a számítógépes rendszerű, pénztárgép funkcióval ellátott berendezések pénztárgép programja a többi programtól elkülönüljön. Fontos kiemelni, hogy a pénztárgép forgalmazójának rendelkeznie szükséges a 79/1997. (XII.31.) IKIM rendeletben előírt CE megfelelőségi dokumentációval, és a gyártó megfelelőségi nyilatkozatával is. A taxaméter jóváhagyásának további feltételeit a Rendelet 2. § (5) bekezdése tartalmazza.

A jelenleg hatályos Rendelet 10/A. § kimondja, hogy az egyéb feltételeken kívül csak olyan pénztárgép, taxaméter típusjövahagyása és forgalmazása engedélyezhető, ideértve a lejáró típus-jövahagyási és forgalmazási engedély meghosszabbítását is, amely képes adóigazgatási azonosításra alkalmas nyugta adására olyan ügylet esetében is, ahol az ellenértéket **euróban** határozták meg.

Egyéb követelmények

Fontos megemlíteni, hogy a pénztárgépen a napi zárás végrehajtása kötelező!

A pénztárgépnaplót, illetve a taxaméternaplót mindig az üzemelési helyen kell tartani. (Utóbbi esetben például az üzemelő gépkocsiban, illetve magánál tartja az adózó.) A pénztárgép ellenőrző szolgáit időrendi sorrendben úgy kell megőrizni, hogy az az ellenőrzéskor áttekinthető és azonosítható módon rendelkezésre álljon.

Az Áfa tv. 168. § (3) bekezdése szerinti számlára a Rendeletben foglaltakat nem kell alkalmazni. Azonban csoportos adóalanyiség esetében e rendeletben foglaltak az irányadók, azzal, hogy a csoportos adóalanyiségben részt vevő tagok a jogszabályi előírást tagonként külön-külön is teljesíthetik.

Pénztárgép, taxaméter meghibásodása

Amennyiben a javítás azonnal vagy legkésőbb 3 napon belül nem végezhető el, a szerviz köteles csepénztárgépet (taxamétert) biztosítani.

Ha már nem javítható a pénztárgép, illetve a taxaméter, akkor a szerviz olyan jegyzőkönyvet köteles készíteni és az üzemeltető székhelye, telephelye szerint illetékes adóhatóságnak megküldeni, amely tartalmazza az adómemória kiolvasott adatát, vagy annak kiolvashatatlanságát.

A hiba bejelentését és annak időpontját a használónak a pénztárgépnaplóban, a javítást végző szerviznek pedig saját nyilvántartásában kell rögzíteni.

Memória kiírása

A Rendelet 7. § (5) bekezdése rendelkezik a pénztárgép adómemória kiírásáról, amely bekezdés harmadik mondata szerint „Év végén a pénztárgép adóme-

móriájának teljes kiírását – a bevétellel való egyeztetés érdekében – el kell végezni és azt az ellenőrzés céljára megőrizni.”

E szerint minden érintett vállalkozásnak ki kell írnia a tulajdonában (használatában) álló valamennyi (üzemben lévő, vagy abból bármilyen ok – például tartalék, javítás – miatt kivont), APEH azonosító jellel és számmal ellátott pénztárgép memóriaegységében tárolt adatokat, a 2010. december 31-i állapotnak megfelelően.

Tekintettel arra, hogy a hivatkozott PM Rendelet az adómemória kiírásának határidejére vonatkozóan nem tartalmaz konkrét időpontot - ugyanis arról rendelkezik, hogy az adózónak az ellenőrzés megkezdéséig az adómemóriát már ki kellett íratnia - így azt a vállalkozásoknak ésszerű időn belül kell elvégezniük. Véleményem szerint **az ilyen ésszerű idő** (határidő) konkrét meghatározása – egyéni vállalkozó, evás betéti társaság esetében 2011. február 25., míg Kft és a társasági adó hatálya alá tartozó betéti társaság vonatkozásában 2011. május 31. – igazodhat az üzleti évről készített adóbevallás benyújtásának időpontjához. Mivel a PM rendelet ezen határidők betartására az adózót nem kötelezi, ezért az adómemória kiírásának ellenőrzési időpontjait célszerű az előbb említett időpontban, vagy olyan időpontban meghatározni, amely időpontban már elvárható az adózótól, hogy az ellenőrzés megkezdéséig elegendő idő állt rendelkezésére ahhoz, hogy az adómemóriák kiírásáról gondoskodjon.

Álláspontom szerint az adómemória kiírását az adózó saját maga is elvégezheti, ezzel kapcsolatos tiltó rendelkezést a Rendelet nem tartalmaz, kivételt képeznek az archív CD-s pénztárgépek, amelyek adómemóriáját **csak szervizek** tudják kiírni.

Egyéni cégment továbbműködő adózók pénztárgépeinek és/vagy taxamétereinek használatával kapcsolatos tudnivalók

Az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény (a továbbiakban: új Evtv.) alapján 2010. január 1-jétől az egyéni cégekre vonatkozóan új jogi szabályozás lépett hatályba. Az Evtv. 38. § (1) bekezdése szerint a cégjegyzékbe egyéni cégment már bejegyzett egyéni vállalkozók e törvény hatálybalépését követő hat hónapon belül kötelesek a létesítő okiratuk új Evtv-nek megfelelő módosításával az egyéni cég az új Evtv. rendelkezéseinek megfelelő működését megvalósítani vagy az egyéni cég megszűnéséről határozni és azt a cégbíró-

ságnak bejelenteni. A határidő eredménytelen elteltét követően a cégbíróság a céget - végzésben - megszüntnek nyilvánítja, amely ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Az új Evtv. szerinti egyéni cég bejegyzésével az adózó egyéni vállalkozói adószámán történő adóhatósági nyilvántartása megszűnt, és az adóhatóság az egyéni cégeként továbbműködő adózók részére társas vállalkozásokkal azonos **új adószámot** állapított meg számukra.

Az egyéni cégeknek az adóköteles tevékenységük bizonylatolásához **használt pénztárgépeik és/ vagy taxamétereik új adószámra való átprogramozását haladéktalanul el kellett végeztetniük a géptípus szervizelésére** APEH engedéllyel rendelkező szakszervizzel. Mivel az új adószám megállapítása nem jelent a pénztárgép használó személyében változást, ezért az egyéni cégek által használt pénztárgépekben és/vagy taxaméterekben a szakszerviznek új adószámra történő átprogramozás során **nem kellett adómemória-csejéret végrehajtania**. Azonban „az adószám átprogramozást” a szakszerviz köteles volt bejegyezni a pénztárgép/taxaméter naplóba, amelyről („85. Változás a használatban egyéb okból” jellegkóddal) 15 napon belül „Adatközlő lap”-ot kellett kiállítania és megküldenie a használó székhelye szerinti területileg illetékes APEH Igazgatóságához.

Milyen bevételeket kell beütni a pénztárgépbe?

Az üzletben teljesített értékesítések készpénzbevételeit, és a készpénz-helyettesítő bevételeket kell rögzíteni a pénztárgépben. Amennyiben az üzletben történő értékesítéskor számla kiállítására kerül sor, azt bevételként a pénztárgépbe beütni nem kell, valamint az olyan bevételeket sem, melyek nem az üzletben történő értékesítés ellenértékei.

Pénztárgép meghibásodás esetén a javítás befejezését követő első tételként a kézi nyugtaadással és a csere pénztárgéppel bizonylatolt bevételt is be kell ütni a pénztárgépbe külön megjelöléssel, vagy az erről utólag egy összegben készült gépi nyugtán történő feljegyzéssel. Természetesen az ezt alátámasztó bizonylatot elévülési idő betartásával meg kell őrizni.

Pénztárgéppel és számítástechnikai eszköz útján papírra nyomtatott számla adóigazgatási azonosításra való alkalmassága

Pénztárgép, taxaméter alkalmazásával számla akkor bocsátható ki, ha a pénztárgép, taxaméter rendelkezik olyan funk-

cióval, amellyel a szigorú számadás alá vonása számítástechnikai eszköz útján előállított és papírra nyomtatott számlára vonatkozó feltételek szerint biztosított.

A Rendelet 1/E §-a szerint a számítástechnikai eszköz útján előállított és papírra nyomtatott számla abban az esetben alkalmas adóigazgatási azonosításra, ha szigorú számadás alá vonása úgy valósul meg, hogy a számlázó program e rendeletben meghatározott eltérésekkel kihasználás és ismétlés nélkül folyamatosan biztosítja a sorszámozást, a számlapéldányok hiánytalan elszámolása az 1/F. és az 1/H §.szerint biztosított. Továbbá 2010. január 1-től a számla kibocsátójának a számlázó program olyan dokumentációjával kell rendelkeznie, amely tartalmazza a program működésére, használatára vonatkozó részletes leírást, valamint a program készítője vagy jogutódja által a számla kibocsátójának címzett írásos nyilatkozatát arról, hogy az maradéktalanul megfelel a vonatkozó jogszabályi előírásoknak. A 2010. június 30-ig hatályban lévő 1/F. § (1) bekezdés 2010. április 1-től módosult, amely előírta, hogy a számlázó programnak azt is biztosítania kell a számla papírra nyomtatása során, hogy a számla eredeti és másolati példánya egymástól megkülönböztethető és csak 1 eredeti példányban legyen nyomtatható. Ez a rendelkezés a törvénymódosítás következtében 2010. szeptember 27-től hatályát veszítette. Megjegyzem, akinek ilyen programja van, továbbra is folytathatja a már kialakított gyakorlatot, azt a törvény nem tiltja meg. Ugyanezen § (2) bekezdése 2010.01.01-től változatlan maradt, amely megengedi, hogy az előállított számla kibocsátónál maradó példánya – papírra nyomtatás helyett – elektronikus adatállományként is megőrizhető, feltéve, hogy a megőrzés megfelel a digitális archiválás szabályairól szóló 114/2007. (XII. 29.) GKM rendelet 3. § a) vagy b) pontjában foglaltaknak.

Nyugta előállítás módjai

Nyugta előállításának egyik módja, amikor nyomdai úton történő előállítás során (Rendelet 1/A. §) az adóhatóság írásos kérelem alapján előre kijelöli a kihagyás és ismétlés nélküli sorszámtartományt a nyomtatvány előállítójának részére, és azt megvásárlás után kézzel vagy géppel kitöltik. A Rendelet 1/B. §-a speciális megoldásként olyan (nyomdai úton történő) nyugta előállítására is lehetőséget nyújt - például belépőjegyek esetében -, amikor a nyugtanyomtatvány bemutatása egyúttal az abban megjelölt szolgáltatás igény-

bevételére ad jogosultságot. Ebben az esetben a nyomtatvány forgalmazója mentesül a Rendelet 1/A. §-ában meghatározott követelmények teljesítése alól.

A nyugtakiállítás másik módja a pénztárgéppel vagy a számítástechnikai eszköz útján előállított és papírra nyomtatott nyugtakiállítás. Ez esetben a nyugta adóigazgatási azonosításra akkor alkalmas, ha szigorú számadás alá vonása az e Rendelet szerint engedélyezett és üzemeltetett pénztárgép, taxaméter alkalmazásával történik.

Nem kell nyugtát kibocsátani

Az Áfa tv. 167. §-ának rendelkezése alapján mentesül a nyugta-kibocsátási kötelezettség alól az adóalany abban az esetben, ha sajtóterméket értékesít, ha a szerencsejáték szervezéséről szóló törvény hatálya alá tartozó szolgáltatást nyújt, valamint ha kezelőszemélyzet nélküli automata berendezés útján teljesíti termék értékesítését, szolgáltatás nyújtását.

Felmentés a pénztárgép használata alól

A Rendelet 3. § (2) bekezdése alapján az adóhatóság a nyugtaadásra kötelezett indokolt kérelmére felmentést adhat a pénztárgép kötelező alkalmazása alól abban az esetben, ha szociális vagy egészségügyi helyzete miatt a pénztárgép alkalmazása rá aránytalanul nagy terhet róna, vagy a gazdasági tevékenységének természete vagy tevékenysége végzésének egyéb körülményei miatt a nyugta adása pénztárgép alkalmazásával nem oldható meg, vagy csak aránytalanul nagy megterheléssel lenne megoldható. Nem adható felmentés a jövedéki törvény hatálya alá tartozó terméket értékesítő adóalany számára, kivéve, ha az adóalany egészségügyi helyzete ezt különösen indokolja.

Pénztárgép értékesítés és az egyéni vállalkozói tevékenység szünetelése/folytatása

Az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény 18. §-ában lehetővé tette az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenység szünetelését, amelynek időtartamát 5 évben maximalizálta. Ugyanezen § (3) bekezdése szerint a szünetelés bejelentését követően, annak tartalma alatt az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységet nem

végezhet, e tevékenységéhez kötődő jogosultságot nem szerezhet, új kötelezettséget nem vállalhat. Az egyéni vállalkozó tevékenysége szüneteltetése során a szünetelésig keletkezett és azt követően esedékessé váló fizetési kötelezettségeit a szünetelés ideje alatt is köteles teljesíteni. Ennek kapcsán egyre többször merült fel kérdésként az adózóktól az, hogy eladhatják e pénztárgépüket a tevékenység szünetelésének időszaka alatt? Nézzük csak mi a teendő az értékesítéssel kapcsolatosan.

Tény, hogy az egyéni vállalkozói tevékenység szünetelése a vállalkozó általános forgalmi adóalanyiságát nem érinti, így a pénztárgép értékesítése - természetesen számla kibocsátás mellett, amely egyébként adóbevallási és adófizetési kötelezettséggel is jár - megtörténhet. A Rendelet az egyéni vállalkozói tevékenység szüneteltetés esetén történő pénztárgép értékesítésre ugyan nem tér ki, véleményem szerint ebben az esetben is a megszűnés esetére vonatkozó szabályok alkalmazása megfelelő.

Fontosnak tartom azonban megemlíteni azt is, hogy ha az egyéni vállalkozói tevékenység szüneteltetés befejezésekor hatályos jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően a pénztárgép kötelező használata a bevétel regisztrálásának feltétele, akkor a tevékenységét folytató egyéni vállalkozónak ezen időpontban pénztárgéppel kell rendelkeznie.

A Rendelet 6. § (1)-(3) bekezdése alapján a pénztárgép, illetve taxaméter értékesítése, átadása vagy a vállalkozó tevékenységének megszüntetése esetében a használó köteles arról 8 nappal korábban a szervizt értesíteni. A szerviz köteles az adómemória tartalmát kiíratni, és annak adatát az esemény megjelölésével a pénztárgépnaplóba bevezetni, továbbá a használatban bekövetkezett változásról az adóhatóság által előírt adatközlő lapot kiállítani, és a kitöltési előírás szerinti szervezeteknek megküldeni. A pénztárgép korábbi használója köteles a pénztárgépnaplót az adó megállapításához való jog elévüléséig megőrizni. Az új használó részére a szerviz új pénztárgép- illetve taxaméternaplót állít ki, amelyen feltüntetésre kerülnek az előző használó adatai és az adómemória állása mellett minden olyan esemény és körülmény, amely a készülék további használatát, javítását érinti. Amennyiben a pénztárgép eladása az új használónál történő üzembe helyezéssel egyidőben történik, a változásról készült adatközlő lapot nem kell külön kiállítani, ha azt mindkét fél aláírja.

SÁNDOR ISTVÁNNÉ